

СРПСКА НЕЗАВИСНОСТ

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

ОБЕД ЗА СРЕДНУ:
 НА ГОДИНУ 24 ДИИ, НА ПО ГОДИНЕ 12 ДИИ, НА ЧЕТВРТ ГОД. 6 ДИИ.
 ЗА ОСТАЛЕ ВЕШЕ НА БАНКОВНОМ ПОСЛОТОНУ.
 НА ГОДИНУ 30 ФРАНКА, НА ПО ГОДИНЕ 15 ФР. НА ЧЕТВРТ ГОД. 8 ФР.
 ЗА ДУПТО-УГАРСКИ:
 НА ГОДИНУ 10 ФОР. У БАНК. НА ПО ГОД. 8 Ф. НА ЧЕТВРТ ГОД. 4 Ф.
 ЗА СВЕ ОСТАЛЕ ПРЕДАНЕ:
 НА ГОДИНУ 36 ФРАН., НА ПО ГОДИНЕ 18 ФР., НА ЧЕТВРТ ГОД. 10 ФР.

ИЗЛАЗИ У БЕОГРАДУ
 УТОРНИКОМ, ЧЕТВРТОМ, СУБОТОМ И НЕДЕЉОМ
 НА ЦЕЛОМ ТАБАКУ
 УРЕДИШТВО ЈЕ И АДМИНИСТРАЦИЈА У КУЛТИ Г. ТОМЕ АНДРЕЈЕВИЋА
 БЕОГРАДСКИ ВЕНАЛ.

ЗА ОГЛАСЕ РАЧУНА СЕ:
 ПРВИ ПУТ 12 ДИИ. ПАРА ОД РЕДА, А ПОСЛЕ СВАКИ ПУТ 6 ФР.
 ЗА ПРИПОСЛАНО 30 ПАРА ДИИ. ОД РЕДА.
 Рукописи шаљу се уредиштво, а приплата администрацији
 „СРПСКЕ НЕЗАВИСНОСТИ“.
 РУКОПИСИ НЕ ВРАЂАЈУ СЕ. НЕПЛАЋЕНА ПИСМА НЕ ПРИБИЈАЈУ СЕ.

Весници „чисте уставности“

Министри мобилизују! Сурвани у наручија својих рођених неуредности они су тргли своје последње карте. Играли су са шареном срећом и сад пуштају „жандарме“ с очајним изустом: све или ништа!

Радили су оберучке на делу, које је изагнао из народне скупштине преко педесет посланика; учињено је тиме што нико умерен у начелу не жели; створили су у парламентарном и уставном животу прелом, амбис, у који им се пеће а преко њега не могу.

Непрорачуњена, мало мудра дела довела су државне послове у заплетеност, министре у шепртљанју и незаконитост, а и њих и већину скупштинску у неуставност, и сад почиње права хајка против политичких противника, против својих савезника до мора.

Крагујевац, Чачак, Ћуприја, Крушевац, Ужиче, Јагодина, Шабач, Прокупље, Књажевац, Зајчар и т. д. дакле скоро половина окружних места у Србији добили су нове полицијске старешине: 6 начелника, 8 окружних помоћника или су на ново постављени или стари, „према потреби“ „сортирани“ и премештени. Њима ће следовати остала полицијска ситнеж и гомила весника „чисте уставности“, да руководи нове, опште или делимичне изборе. И ко све то чини? То чине они исти министри, чији расписи пред светог Андреја 1880. поплавише целу државу о немешану у изборе! То чини она влада, која је примила на се важну улогу, да „пречишћава политичку и судску струку! То чине они исти људи, који још нису ни прочитали акта своје знамените заслужне „народне комисије за упростиће администрације!“ То су они исти, који с ногу и трчећи хоће да буду нови носиоци уставности, и да менају устав, који они не поштују ни у његовом садашњем садржају; то су они исти, што лане присташе и решине у начелу да се узину начелства, који обећаше да ће поднети за то и нарочити предлог, и који у лицу министра унутрашњих послова, Гарашанина, обећаше да *пеће пошривати изражених места* окружних начелника и помоћника. То су они који вапијаху о штедњи „народног новца“, који оберучке гравуаху тешким беседама на ма како обазрива и штедљива унапређења и вреднијих и честитијих чиновника, под владом која им је предходила.

Какава разлика! Али, она нама није чудна! Путови, којима видимо

да иду данашњи наши министри јесу путови свију оних, који раде што не знају, а знају што не треба да раде.

Ко их се сети како изгледаху они бесни, док бејаху у опозицији, кад их погледа како су ситничари на влади, ком да не буде и смешно и жалосно? Ко их се сети како изгледаху одмах после 19 Октобра 1880 г кад земљу ову стиже независна судба, да „виделовци њом владају, како бијаху издашни, разметачи, слободњаци с које их стране погледаш, а сад?

Сад их ето где уводе управу и начин; управе у земљи, ког ће се одрицати кад не буду земљом управљали; на страни *заплету*, у рачунима банкротство, у унутрашњости врева и узрујаност. То су њихове тековине за мало дана и година.

Сад диму војску својих присталица да сузбију оно, што су сами дизали, а од чега се сад боје. Идете на „радикалце!“ Не бијаху ли то ваши блиски и присни другови? Што их гоните и сатирете? Није ли се та, сад вама „опасна“ пиљез изгледа под „виделовачком“, под вашом квочком? Нисте ли ви одхранили те „великаше“ од којих се сада браните и рукама и ногама, али ћете их се мучно одбранити!

Отрже се — г. Пироћанче! Омаче се г. Гарашанине! Појимамо зло и несрећу којој на супрот износите последње резерве своје, али мало ће те се користити. Ако је добро то, што га се клоњите? А ако је зло ово стање, које је наступило ово је ваша заслуга, заслуга која је добро по свом пореклу описана и свечано овађена у декембарском „Виделу“ 1880 г. јер избор свију тих истих посланика 30 новембра 1880 год. сматрасте као вашу победу и дело ваше „мудрости“ и енергије или боље рећи: неузвеног притиска.

Скупштина, коју гњависте, јесте чиста ваша скупштина: ви сте бирали њу, и она је, у почетку благословила вас, који сте је силном и притиском, обманом и преваром скривили. Што вам је криво на њу? Што водите тако самртну борбу против чланова њених, који су већином вашим до сад невиђеним и нечувеним „чисто уставним“ заузимањем дошли у њу, и опет вашим „чисто уставним“ заузимањем и трудом из ње отишли.

Ту вас видимо овакве исте, какве смо вас свуда сретали; плитке и зелене да управљате собом, „својом партијом“, а камо ли државом.

И кога шаље влада у главна земаљска места пред изборе за народну скупштину? Она креће оне ко-

ји јој нису у вољи, пеће и васпоставља оне, који ће јој у очајној борби помоћи. Док у пензији седе и бескорисно, по министарском ћефу од 1881 године не могу да послуже своју земљу многи чиновници, видимо сада да се шаљу у угледне вароши некадашњи часловци, земунски трговачки шегрти и доскорашњи практиканти, који ничега немају да упишу себи у заслугу, до да су слушали једног „Гарашанина“, или да се један Гарашанин морао њима повиновати.

На првом месту видимо злогласнога Алимпија Божића, „спореднога“ министра унутрашњих послова и учитеља Милутинова. Овај чувени „славни“ муж иде у Ћуприју, да води борбу против опозиционих посланика Катића и Цветковића, пошто је прво руководио тајну полицију београдску и „вежбао“ свога министра како се „дрма“ Србијом!

Сустретамо као крупнога државнога чиновника, поред осталих и Браловића, онога истог Браловића, који је пре неколико недеља гонио и анемо грађане по љупријском округу, тако, да је љупријски посланик морао повикати у самој народној скупштини, да толиког зулузма није било у његовом округу од времена турске владавине. И овај се човек, вајда у награду за ова дела шаље у један од највећих округа, у округ Ужички, тамо, где има највише опозиционара „радикалаца“, који су истушили из скупштине.

Тодору Тупаковићу на супрот шаље се један *Мијалко Миловановић* опробани истражник по министарским упутствима против чиновника разних места.

Одмах затим видимо једнога *Кочу Радовановића*, да иде у Чачак, да тамо распростире „уставност“ и „слободу избора“, човека, који такође иде на занат који је он некада, по злој и онакој успомени упражњавао, — занат, коме је позлазио дан оно последње вече о избору Павла Грковића у Горњем Милановцу... Коча комесар, Коча дијурниста, Коча посланик, Коча доглавник, Коча начелник, — Коча и Божић са друговима све и сва; они се авансују преко реда и са знатним скоком и то све бива у земљи, која се ево, по срећн божијој, броји толико година међу земље уређене и просвећене, тринаест година у земље уставне и прве године као — Крајевина!

И тако још један доказ да је слаба корист бити васпитан и школован, бити у служби веран, бити наоружан знањем и врлинама које

красе и грађанина и слугу државног. Све то не вреди данас ништа, Ако је ко борац за своја убеђења у интересу земље и закона, шаље му се један Браловић, Миловановић, Божић и Коча Радовановић да војује против њега. Ако је ко дуго служио земљу своју, шаље се један Божић и Коча да га обиђу. ...Још само остаје једно на реду, да се три главна министра потруде да напуде из свога кабинета извесне чланове, и онда да образују један министарски „тријумвират“ у лицу Пироћанца, Новаковића, и Гарашанина као министра полиције, војске и грађевина. И онда? Онда би они постигли врхунац своје моћи и своје силе, којој више не треба ни скупштина, ни устав, ни буџет, но би се сва њихова мудрост свршила у изреци: „Држава смо ми!“ ...бар дотле док не дође ко, ко ће рећи: **Држава то је устав, а ви идите на оптуженичку клупу за гађење устава!**

Скобељев о Инђији.

Инглески лист „Newcastle Chronicle“ доноси један занимљив разговор свога земљака г-на Чарлса Марвина са генералом Скобељевом о односу Русије и Инглеске у Азији. Како је Азија главна кошт око и због које се ове две силе, света једнако гложу, то мњење и расположење генерала Скобељева у таквом питању, а у оваком часу, мора интересовати и нас Србе који смо ево хваља Богу — и *Гледстоуну* дочекали да рачунамо и Велику Британију међу своје заступнике и заштитнике. — Сам г. Марвин овако све то прича у изводу:

„Цео разговор, вели, вођен је на инглеском с којим језиком Скобељев тачно влада, јер га је још у детињству од инглеске му дадиље научио. Што је могуће краће, ја му описах сувремену ступањ централно-азијског спора, каваз му: како је инглеска (Гледстонова) влада довела Русију у такан положај са изјавом у парламенту, приликом дебате о Кандахару, да је садашњи цар напустио освајачку политику свога оца у централној Азији, и да је томе и доказао дао позвав њега (Скобељева) патраг из Аквал-Туркестана. Наша је влада, рекох, дозволила да се наше јавно мњење завезде погрешном вером, да ћете ми напустити освојене подоложаје и отетунити каснијеким обалама: на нам се још казало из Петрограда да сте ви отуда враћени са немилости које вам је тамошње владање напукло.“ — Није тако? — одговори Скобељев — ја сам враћен зато, што сам свршио оно зашто сам послат, и што је тамошња војска сведена на мирну јогу. Међутим, нама није могуће било отетунити из Аквала као оно вама из Авганистана; јер сте ви могли оставити за собом једног одговорног краља, док код Туркочана не постоји никаква форма владе. Ту празнино ми смо морали попувити, јер да смо просто отетунили, они би

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

опет почели са њиховим упадајима у наше крајеве чим би претрпели поразу заборавили. — Затим, гледајући на карту Персијско-руске границе коју му ја показаш, настави: „мени ништа није познато о новом распореду тамошње границе. То се десило за време мог одсуства у Паризу. Него ја не верујем да ће се даље ићи, — пошто сад имамо неку границу. Доста нас кошта и тај Акал те да у нове трговне газимо. Мера је миран и биће миран све док се Геок-Тепе пазитио буде. Знате ли господине Марвинне — али само не мојте ово штампати, јер ће ме „лица мира“ назвати варварином — да је сматрам за начело у Азији: трајност мира стоји у правој сразмери према сечи побеђеног непријатеља (? У.) Што га јаче избијеш, све ће после дуже мировати. На Геок-Тепе наоко их је ваља 20,000; они што осташе сећање се дуго добивше лекције.“ — Е онда молим да дозволите да штампам то у рековете, а сво зашто. У вашем званичном извештају тога догађаја стоји, да је после јуриша и у гоњену непријатеља исечено 8000 оба пола.“ — Душа ваља, оне што изборасмо — толико ако буде.“ — Али тај је ваш извештај изазвао многе коментаре у Инглеској, јер сте ви тамо признали да сте и жене секи. — Овде нека ми је дозвољен један уметак из разговора са официром Гродсковим, који радице имадох и који ми отворено исповеда: „Јест, и многе су жене побијене. Војска је, брате, секала све пред собом. Скобељев је истина био издао заповест да се иште жене и деца, и докле је његово око допирало, та је заповест поштована; али остала се оделења нису на то обазирала и сабље су радиле као год ко сеће машине.“ — Сам Скобељев одговори: „тако је било. Кад смо мртве бројали, нашли смо и жене међу њима. Није у мојој природи да то кријем. Нашеао сам, давке, онако како је било.“ — „А је ли било случајева обешчаштења.“ „Тога не. Ни једна женска није дирнута. Него ја морам да вам кажем да ме је преварио један персијски агенат — некакав Зулегар Кан. Дошао да ми каже да има много Персијанака међу заробљенима, и да ме моли да му их дам да их пошаље кућама њиховим. Ја му дам дозволу па му дам и паре. Он па то оде те изабере најлепше и одведе у Медет на прода за хареме. Чим ја то чујем одма станем на пут.“ — „Кад ја рекох ђенералу да је велики недостатак нашег авганског рата био тај, што смо ушли у земљу без одређене политике, и што се нико ни држаш његовог (Скобељевовог) ка и Велингошовог начела — да непријатеља ваља што је могуће боље иступити — он одговори: „Она ваша вешања по Кабулу беху погрешна. Никад ја небих погубио каквог Азијата с уверењем, да ће то ве-

гове земљаке застрашити. Ништа се с тим не постиже. Јер, ма каквим казнима да човек прибегне он не може у свирепству надмашити каквог *Наиралу* њиховог; а кад то неможеш и онда у тим земљама ништа и неможеш. Баш напротив та губљења више шкоде но вајде, јер ова буде у Муслману мржњу према невернику. Ја више волим да се цео крај побуни но једног човека да обесим; јер кад га добијеш на сабли и задаш му страхан удар он то сматра као *божеју вољу* и клања се без горепомнуте мржње. Код мене је то правило прво удри добро па онда удри једнако докле год се отпор не савлада, а чим то буде одма стани, построј се, и буди према побеђеноме што можеш човечији и љубазнији. Понављам, чим се непријатељ покори страни своју војску најстрожијој дисциплини да се ни у кога несме дирнути“ — односно наших (инглеских) војсковођа рече ми: „ви имате једног добродођерала, али ја се никад нисам с њим био. То је ђенерал Бекер — то вам је добар ђенерал.“ — Е али на жалост он је изгубљен за нашу службу. У Инглеској ми трамо официре из војске кад поклизну; ви у Русији само их враћате у редове и шаљете у централну Азију да покажу изгубљену част. Више таквих имали сте и ви у вашој експедицији — на пример капетана Зубова. Него и ја мислим да је ваш план бољи. — „Да“ рече Скобељев и ево зашто. Ја сам имао доста искуства у рату и нашао сам да људи који се најбоље држе у боју јесу они који се најгоре владују у миру. Свака влада треба да гледа кроз прете својој војсци у време мира; јер, као што рекох, најемирнији су најкешће убојнице у самом рату. — Ту ђенерал сад узме један шестар у руке, отвори га, и метнув га на папир као кад хоће да што мери, рече: „војнике не треба мерити истом мером којом и цивилне људе.“ Што се тиче руског освајања Инђије он се изрази: „Зар је то лако? Ја доцета не разумем оне ваше капацитете што пишу по „војеним листовима“ о том освајању Инђије. Тешкоће су огромне. За покорене Акала, на пример, на војску од 5,000 бораца требало нам је 20,000 камила. Набиринци смо их чак из Оренбурга, из Киве, из Бокаре, из Мангашлака. — Ту је било грдне мукe. — За напад на Инђију треба најмање 150,000 људи, 60,000 за упад у Инђију а 90,000 за одржање везе. Сад, ако нам је требало 20,000 камила за 5,000 људи да колико онда треба за 150,000? И где би ми нашли тај транспорт? Треба ми нам грдни извори јер је Авганистан сиромашан на неби могао издржати ни 60,000 људи — осим тога што би се имали тући и са Авганицима као год с вама.“ Кад му ја приметих да што се Авганца тиче ни ће Русија мо-

ћи поткупити с обећањем на пљачку у Инђији, па да се боре у њеним редовима. — он одговори: видите, ја у то сумњам. И као кога би ми могли кушити? Ако ми и купио једнога сардара ви ће те другог. Где ми понудимо рубљу ви ћете две; где ми две ви ћете пет, и ту ће те нас за цело тући. Не, Авганци би војевали противу нас као год што су војевали противу вас.“ — Али ако ви претходно заузмете Корасан (у Персији) на направите од-а-њ други Кавказ? — „Шта ће нама Корасан? Мислите због снабдевења с храном; али тога ће бити и овако. Та ми учемо данас неке добити од трговине Корасана с Њижним Новгородом и изгубили их дотичном окупацијом. Ја бар неверујем да ће Русија икада тражити Корасан и сматрам садању ураницу као сталну. — Знате ли шта је (рече онтро ђен. Скобељев устајући и гледајући ме с осмехом) за мене је цело централно азијско питање — *хомбог*!“ „Али што се Инђије тиче, зар ми није ђенерал Скобељев у прошли поведељак јасно казао да он верује у могућност да се пошље тамо једна освајачка војска руска!“ — „Ето ти дипломатије“, одговори Скобељев. „Да богме да је могуће, и шта није могуће каквом добром војсковођи! али ја се небих тога подухватио и не мислим да би имаој отаџбина. — Наравно, ако ви будете држали Русију, ако ју будете кивали и мучили вашом политиком, једном рећу, ако нас ви будете терали из коже, е онда богме ми се можемо одважити и мимо свију тешкоћа. Као војник ја бих само демонстрирао према Инђији и био би праву битку на Херату.“ Збиља, ја сам се живо интересовао за време нашег рата: хоћете ли ви окупирати Херат или не. Добро сте учинили што нисте. За нас би била мукa слати војску са Каспије чак у Херат да вам се одупре. Него у случају рата ми б. тамо нагивали.“ — За овим наставља г. Марвин, Скобељев пређуше најотвореније критиковати своје сопствене операције противу Туркомана; али ја ту критику нећу овде износити. Односно, пак, нашег капетана Ботлера и његове хвале да је утврдио Геок-Тепе рече: „капетан се може хвалити ако хоће, али Геок-Тепе је био један прост азијски град од блата, и не служи нимало на част каквом јевропском инђијеру.“ Даље, говорећи о нашем *Мајванду*¹ рече: „ја напада нисам могао разумети ту битку. Сиром Берос мора да није ни знао шта је то бој. Јер зашто је овако љутило грешно те нападао Авганску коњицу? Никад ја то небих учинио. Код мене је присто ово правило у рату: нападати непријатеља онамо гд је слаб и ово ору-

је у коме је слаб. Ако има добру коњицу недирај му у коњицу; ако ли је савршен у дисциплини непробај да будеш бољи. Јесте ли читали ви моја упуства официрима пред Геок-Тепом, који је додат званично извештају?“ „Јесам.“ — „Е ту су најбоље изражени моји погледи на те ствари.“ — Најзад г. Марвин завршује своје писмо овако: „Скобељев је једина велика личност према којој је с личним познаством, порасла моја оцера. Ја још никад нисам долазио у додир с човеком који би у мени тако пријатне упечатке оставио. Разговор са Скобељевом подмладило би покојног Карлаја, и наново расиплатио угашени оган његовог *Јунако поклоњива*“. Да је Такере познавао Скобељев он би мислим нашао у њему свој идеал савршеног центлана. Овога пута Скобељев је био да неможе боље расположен — *тек што је био код цара на подворењу* — али о томе нисмо зборили (Зар баш ни једне! Пр.) а његово понашање било је тако просто, искрено и отворено да би узело увећење и у саме наше Уркварте и Барлгете“.

Пр. Н. С. Јовановић

Устанак на српском југозападу

(Аустријска цензура — Вакеал „Тажнеу“ — Ситуација).

Врлетност предела оштрине стење и камење, које као годи носили исеку најбољу обућу, крајња промешаност времена — све ове природне тежбе сакате војску и грозе њеном здрављу. Ниту ту може бити каквих сјајних успеха. Покуда значи голо стења од пораза (у каквом горском теснацу на пример) сецу и пропаст. Устани се притом боре на најдосаднији начин. Вечито слеђући са горских им гизда на комору на транспортне, на посаднице, на поједина оделења, они ичезну, као у земљу за пропадну, чим јача сила стигне. Данас растерасе још једну чету устана. Непријатељ претрпиа знатне губитке — стојаће у званичним денешама аустријским. На овет устани некако најбољачишна да увек однесе своје мртве и раневне. Тој „порузи“ (устана) слеђује веселе у усташком логору јер није ли стратегији њиховог „војводе“ испало за руком да опрости „Шабу“ оних пет или шест поверених магаза? Од самих ранених и болесних војника, које свакодневно доноси у Дубровник и друге далматинске вароши дају се чути жалостиве приче о јадима који се ту трпе. Тако један између њих овако примети, пре неки дан једном пријатељу свом: „Овај други свет незна ни стоти део.

¹ Уркварт и Барлгет — чланови инглеског парламента — познати као најважковији „руско-једери“. Пр.

ЛИСТАК

Похвала Марку Аурелију.

(Свршетак)

Тада је триумфирао по други пут. Људи из свију народа, посматрају свију краљева увеличили су овај свечани улазак; измирва горела је на свима олтарима, народ одушевљено окружавао је његове статује и витно цицћем: свуда су се чули усклици одушевљења а он у сред тог величанственог спровода; на путу триумфа, изгледашемиран и скроман, уживаше у тишини, срећу Рима и царства, и са висине капитола погледаше задовољно на цео свет. Који од вас, Римљани, није тада жаљело да овај велики човек буде бесмртан или бар да му богови даду дубоку старост? Добре душе тако су редке и земља их кратко време ужива! када нас зла окружавају, па када се појави владалац кога је једина брига да их ублажи; када људи у несрећи, почињу да се подижу и уживају срећу, а у том тренутку нестаје овог који је то подржавао, — онда је то несретан улес, јер са једним човеком ишчезава и срећа читавог столећа!

Марко Аурелије остао је у нашој средини још две године, док га вечни непријатељи царства неозваша у Германију. Тада, ма да је био слаб, он је отишао обалама дунавa, и ми га у сред ових ратова изгубисмо. Његови последњи тренуци живота (ја сам био сведок и могу вам испричати) били су они великог човека и мудраца. Болест не беше га ни мало забринула. Навикнут од педесет година размисљавати о природи, научно је позвати њене законе и подчинити им се. Сећам се да ми је једног дана казао: „Аполоније, све се мења око мене; данашња васнона није она која беше јуче, а ни она сутра неће бити иста. Између свију ових мена, зар ја сам могу остати непокретан? И мене ће бујница однети. Све ми наговештава да ћу једног дана престати да живим. По земљи по којој сам ишао, ишли су хиљадама људи којих је нестало. Историје царства, развалине вароши, статује, гробови, није ништа друго до слика онога чега више нема. Ово сунце које гледамо сија само над гробовима...“ Тако се овај владалац философ у напред спремио и јачао своју душу. Када се приближио последњи час, њега није изневадио. Његове речи и мене су охрабриле. Римљани, видети како умире велики човек, то је нешто најувзвишеније и најдив-

није! Видимо како га постепено са земље не стаје и како прима на се ону бољанску и непознату природу којој одлази. Са највећим зазором дотакао сам се његових малаксалих прстију, а самртна постела на којој очекиваше смрт изгледаше ми као свето место. Војска беше ожаловљена, војници јецаху испод чадорова; па и сама природа изгледаше да га жали, јер небо Германије беше се натунгило, а ветрови покретяху врхове од шума које окружаваху наш стан: а то све још увећаваше нашу тугу. Он зажели да неко време остане сам, било да се сети свог живота пред највишим бићем, било да још неко време размисљава пре но што умре. После неког времена позва нас. Сви пријатељи овог великог човека и војене старешине окружаваше га. Он беше блед, очи готово угасиле се а уста у пола укочена. Ми приметисмо на његовом лицу неко несвесно узнемирење. Господару, изгледаше да је због тебе за један тренутак оживео; његова умирућа рука показате свима оним старцима који су под њим служили; он им препоручи твоју младост. Будите му отац — каза им. Затим даде ти онакове савете какве је Марко Аурелије на смрти требао да да своје сину, наскоро затим изгуби га Рим и цео свет. После ових речи народ изгледаше ту-

жан и жалостан. Аполоније уђуа; сузе тецияху низ његово лице, он паде на њивот Марка Аурелија и дуго времена држаше га обгрљена; затим исправи се и каза: „А ти, који долазиш на престо после овог великог човека, о сине Марка Аурелија, о мој сине! дозволи то име старцу који је видео када си се родио и који те је као дете носио на рукама — мисли на терет који су ти богови наменули, мисли на дужности онога који заповеда, на права оних који се покорављу. Скоро ћеш слушати да си свемоћан; који ти то каже слагаће те; границе твоје власти у законима су. Говориће ти да си велики, да те твоји народи обожавају. Послушај: када је Нерон отрожавао свог брата, казали су му да је снасао Рим, када је удавио своју жену, хвалили су пред њим његову правичност; када је убио своју мајку, љубили су му убилачку руку и ишли су у храмове да благодаре боговима. — Немој се дати занети тиме што ће ти указивати поштовање. Ако немашнеш врлина, одаваће ти почести, али ће те мрзити. Веруј ми, народи не дају се варати; уврећена правда будна је у свима срцима. Господару света, ти ми можеш заповедити да умрем, али не можеш ми заповедити да те поштујем. О, сине Марка

ПОРУКЕ И ОТПОРУКЕ

Записар. — г. Лак. М. Призиви смо 20 динара.

Универзитетска Библиотечка

Орловице. — г. Ј. Т. Призиви смо 2 динара. у марката, а лист вам шаљемо од 1 оп. мес. У будуће ваља шаљати звичајни новац поштомском уплатницом.

Смиштво. — г. А. Стојаковићу. Шаља ћемо вам лист. Цена му је годишња за књижевни Бугарску 30 франка. Очекујемо прешласту.

Коженица. — г. Др. Љуб. Потпуно сте у праву али онако се десило због промене администратора. Молимо да нас за сада извините.

Палатка. — г. С. Цр. За Друшину „Шумадијског наплатили смо 6 дин. амо од кога треба и одужити је.

Сарајево. — Гл. генерал-команди. Призиви смо 8 еор. и шаљемо лист до краја ов. мес.

Београд. — Друшину „Будућности.“ Погрешно је тражена наплата.

Палатка. — г. Ел. Саб. Видимо шта сте прегривали, али ствар је застарела и неможемо чинити никакву употребу. Но тежите се што нисте ни једни жртва самовоље.

Валево. — Општа који нису читали. За Валево и околину онашњен је да наплаћује за наш лист предплату — г. Иван Проловић трговац.

Свима пак у опште јављамо, да у свакој вароши и варошници у унутрашњости Србије имаде овлашћених лица за купљење како старе тако и нове предплате на наш лист. Но ко жели може нам и непосредно послати поштомском уплатницом.

Како пријатеље којима смо се нарочито обратили, тако и све наше предплатнике умољавамо да похите са пречишћењем рачуна до краја овога месеца; јер 1 Априла почиње предплата већ за П. четврт ово године.

Администрација
„Српске Независности.“

У очи Цвети у суботу 20 марта 1882

ГРАЂАНСКОЈ КАСИНИ
СЕЛО.

Приступа имају чланови и чланице грађанске касине.
за улаз плаћају сајци по 2 динара, а породице по 1 динар од мушке или женске особе.
ПОЧЕТАК У 8 ЧАСОВА.

Београд 15. марта 1881.

ОДБОР
грађанске касине.

Огласи

Читај!

Они родитељи, који желе своје синове шаљати у иностранство ради Немачког језика, јављам им, да ћу ја гарантовати да за 6 месеци подпуно могу научити тај језик.

Само ваља се обратити на моје поднесато име. Цена је са свим умевена.

9. Марта 1882.

Budapest

С поштовањем.

Philipp Reich

Marokkanerhof

II. Beck Thür 16.

Бр. 37.

2—3

LA PULCHERINE ЕАД је БЕ-АУТЕ

лица за улепшавање лица. Она раба, која не повређује коју, а само је чисти и освежава. Флаша стоји 5 франка по флаши 3 франка.

SAVON PULCHERINE комад 150 франка Кутујаца 4 франка.

EAU FEERIQUE Боја изврена за коју и за браду. Флаша кошта 350 франка. J. Lascouture, 29 Rue de Clignancourt Paris.

У Београду код Јов. Дилбера Апотекара. 1—52

А. Т. Ларош награђен са 16.600 франка, 8 медаља на изложбама у Паризу 1878 итд.

QUINA LAROCHE

еликсир вински

симећи, опорављуи и против грознице:

препоручује се против слабости изнемоглости, неуредности стомака, против застарелих грозница, које се нису могле излечити вином и т. д.

ИСТА

С ГВОЖЂЕМ

против малокрвља и бледоће, анемије итд.

Paris, 22 et 19, rue Drouot et Ph.-ies.

ДВЕ ДЕВОЈЧИЦЕ

(пансионарке) могу бити примене одма код једне одличне госпође у Бечу, која је пређе била васпитаваљка у Берлину, и положила испите из Немачког, Француског, Енглеског језика, свирања у гласовир пртања и малања. Разговоре на немачком и француском језику, строг надзор брижљиво физичко и морално васпитање. Има препорука од високе аристократије. Обратити се: à Mad. Charlotte Senz, Vienne, III Hauptstrasse 24. 1—2 Бр. 42

TAMAR INDIEN плод за чишћење **GRILLON** освежавајући против затвора и шуљева најпријатније ерество чишћења за децу. Grillon, pharm. 27, Rue Ramduteau Paris.

Андреје Ј. Живадиновића трговина Кнез Михаилова улица бр. 7

САД ВАШ ДОБИЛА ЈЕ У ВЕЛИКОМ ИЗБОРУ најмодернијих мушких, женских и девијих обућа, пешира, свеобштер веша, сунцобрана, кишобрана и штапова, кофера и тораба путних, свилених марама око врата што најновије, свакојаке сорте парфема, сапуна, нудера, воде кољон и помада, четка за кошу аazine и браду, чешљева, и још много других ситнијих артикала, који овој радњи припадају.

За доброту еспана, солидну цену и брзу послугу, јамчи горња фирма. Бр. 84 3—6

ЧАСОВЕ

ИЗ ФРАНЦУСКОГ, НЕМАЧКОГ И РУСКОГ ЈЕЗИКА ДАЈЕ:

Пера Тодоровић

КАСТРОВОТОВА УЛИЦА БР. 35.

Велика среб. мед. 1872. | 1 шпр. Сиднеј 1879.
Диплома Беч 1873. | Злат. мед. Ливч 1879.
2 медаље Париз 1878. | 2 медаље Беч 1880.

цес. кр. 1. прив.

Фабрика за шприцеве, апарате за сода-воду и сифоне

КАРЛА ПОХТЛЕРА

Беч, VII. Kalsersstrasse 87.

Фабрика и стоварнице свију сорти хирур- гијских шприцева од цина, врижатора, класо шпркова, апарата са прављење кинеских пиа, апарата и комплетних справа за фабрику сода воде, сивона итд. патентираних запущана на флашама, елавине што се саме затварају.

бр. 38. Илустровани ценовник бесплатно и франко. 1—12

СВЕЖИНА, ДЕЛОТА И ЗДРАВЉЕ

Eau de Toilette à l'OPORONAX ED. PINAUD

Ова мирисава и освежавајућа водича нарочито је за употребу **лицом** погу намењена. Она има **епопејиву** вредност по здравље.

37, BOULEVARD DE STRASBOURG, PARIS.

објава

Царско Отоманско посланство у Београду извештава поштовану публику, да по новим правилима која су ступила у живот од 1 Марта ове год. наређено је, да сваки турски агент у иностранству ставља марке од одговарајуће вредности на сваки докуменат који се има оверити — потврдити.

Они пак документи на којима не буде прилепљене марке не ће се примити у посао нити ће се дотичним лицима вратити.

бр. 89 3—4

Lager von Röhren aller Art

Ausschliesslich der

Düsseldorfer Röhren und Eisenmalzmarke

und zwar:

Schmiedeeiserne Röhren für Gas-, Wasser- und Dampfleitungen nebst Verbindungsstücken.

Patentgeschweisste schmiege eiserne Kessel, Siede-, Dampfheizungs- und Dampfleitungsrohren, mit festen od. losen Flanschen, in Prima-Holzbohlenisen, Homogeneisen und Stahl.

Gusseiserne Zu- und Abflussröhren Blei-, Zinn-, Messing- u. Kupferrohren Kluppen- u. Schneidwerkzeuge. Emailirte Gusswaren, Closets etc., ferner gepresste Bessemer-Stahlschau-feln und Krampfen.

General-Depot für Oesterreich Ungarn

und den Orient der

The Hayden Company in Haudenville und New-York, Specialitäten-Fabrik für Dampfessel Armaturen und Metallwaren, für Gas- und Wasserleitungen

bei

Ad. Fröhlich, Wien. I., Hegelgasse 17.

Illustrierte Kataloge gratis und franco. — Mit der Brauche vertraute Vertreter im Orient gesucht. 1-2

Прва Српска Фабрика мириса и мирисоог Сапуна

ЈОВАНА ДИМИТРИЈЕВИЋА

У Београду

Продаје за готово једну оку **кошог сапуна** јако мирисаваог у разним бојама — само 6 гроша. А који узме једну центу добиће извештан рабат.

Приозвати **емалијарни Виндоор сапун** препариран и с еним пријатним мирисом, веће пакло од 3 тунета — само 22 гроша — мањи 20 гр. **обични тиклоор сапун** већи 18 гр. — мањи 16 гроша — пакло. И разних мирисавих сапуна у тунетима, све с гаранцијом.

26. фебруара 1882 г. у Београду.

Дубровачка улица бр. 25. Бр. 16. 4—6.

КУЋА ПРОСТРАНА И ЗА-себна у улици два бе-ла голуба, под бр. 18., издаје се од Ђурђева-дне под кирију.
Бр. 86 4—6

VERITABLE LIQUEUR BENEDECTINE

ПРАВИ БЕНЕДИКТИН

ДИНЕР МАНАСТИРА ФЕМИП У ФРАНЦУСКОЈ

ОСОБИТО ТОНИЧАН, ПОМАЖЕ ЗАКЕШУ НАРЕЂЕНЕ ЖЕЛУДА.

НЕЈОСЉИВА ОД СВЕЂУ ЛАКЕРА.

Ваља некако овако ставати са палицом, по коме се наплаћује палицом управитеља. Главна стоварница у Француској, Главна агенатура у Паризу бр. 79, на булевару Хаусмана. Наплаћ се код Ј. Драммондија у апотеци код „Српског Грба“ у Београду.

Прилепчиве болести

Болести коже, чиреви, крајне болести и т. д. лече се

Депуративним деподецима.

Др-о Оливијера

одобрим медци-ском академијом у

Перизу и владом и четирогодишњими искуством публице засведочени као извршни, употребљују се у болницама. Извесно лечење овим моћним депуративом од улцера, скузмана, анекција спорашњих и застарелих, елуцаја конескутивних у устима и гуши итд.

24.000 франка награде да никаква друга метода нема ових извршних својстава. Лечење пријатно, брзо, невино и поуздано. 62 rue de Rivoli Paris. Консултације од подне до 6 сати и реко писма.

La Veloutine

особита параш од пириница

направљен с бисмутом, па је за то врло добар за лице, прикне за коју и не види се, а такође даје боју млађаног изгледа и природу нежну.

Може се добити код Ш. Фаја, проналазача у Паризу и код свих парфимера.

Ситинска помада

која то својство има, да одржава мекост и нежност руку у року чува од сваке повреде, која би им се утицајем хладноће могла нанети.

CH FAV.

Parfumerie in Paris 9, rue de la Paix.

Стоварнице код свију парфимера и фризера.

ЛОВАЧКО ОРУЖЈЕ ГАЛАНДА

првог фабриката европског; 13, rue d'Hauteville, Paris, са фабрикама у Бирмингхаму и у Лијежу. — **Албул Галандог**, велико дело о оружју прве се гратис и франко, на захтев шаeko плаћеног писма. M. Galand, fabricant d'armes 33, rue d'Hauteville, Paris. 8—52